

RASKAUDEN EHKÄISYN VALTAKUNNALLISET PALVELUT YTHS:LLÄ

Maksuttoman ehkäisyn seminaari 18.3.2022

Päivi Metsäniemi, JYL YTHS

Y · T · H · S

YLIOPPILAIKEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ

Tämän esityksen sisältö

- YTHS:n rooli, tehtävät ja rahoitus pähkinänkuoressa
- Raskauden ehkäisypalvelut valtakunnallisena digitaalisena toteutuksena YTHS:ssä

Mikä YTHS?

- 1932** Ylioppilaiden terveydenhuollon juuret ovat aloitetuissa keuhkotarkastuksissa
- 1954** Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) perustaa Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön
- 1966** Kansaneläkelaitos alkaa rahoittaa YTHS:n toimintaa sairaskassavaroista
- 1988** Korkeakoulukaupungit tulevat mukaan YTHS:n toiminnan rahoitukseen
- 1990** Opiskelijamäärä ylittää 100 000 rajapyykin
- 2009** Sähköisten palvelujen kehittäminen käynnistyy
- 2019** "YTHS-laki" hyväksytään eduskunnassa (1.3.2019)
- 2021** YTHS-laki voimaan: Ammattikorkeakoulujen opiskelijat palvelujen piiriin, asiakasmäärä **270 000**

Laadukasta opiskeluterveydenhuoltoa helposti ja nopeasti

YTHS 2025

Kohdennetulla palveluvalikoimalla terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä

Positiivinen asiakaskokemus ja aktiivinen sidosryhmäyhteistyö

Osaavien ja motivoituneiden ammattilaisten yhteisö

Työtä opiskelijoiden terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn hyväksi

Resurssien vastuullinen ja tehokas käyttö

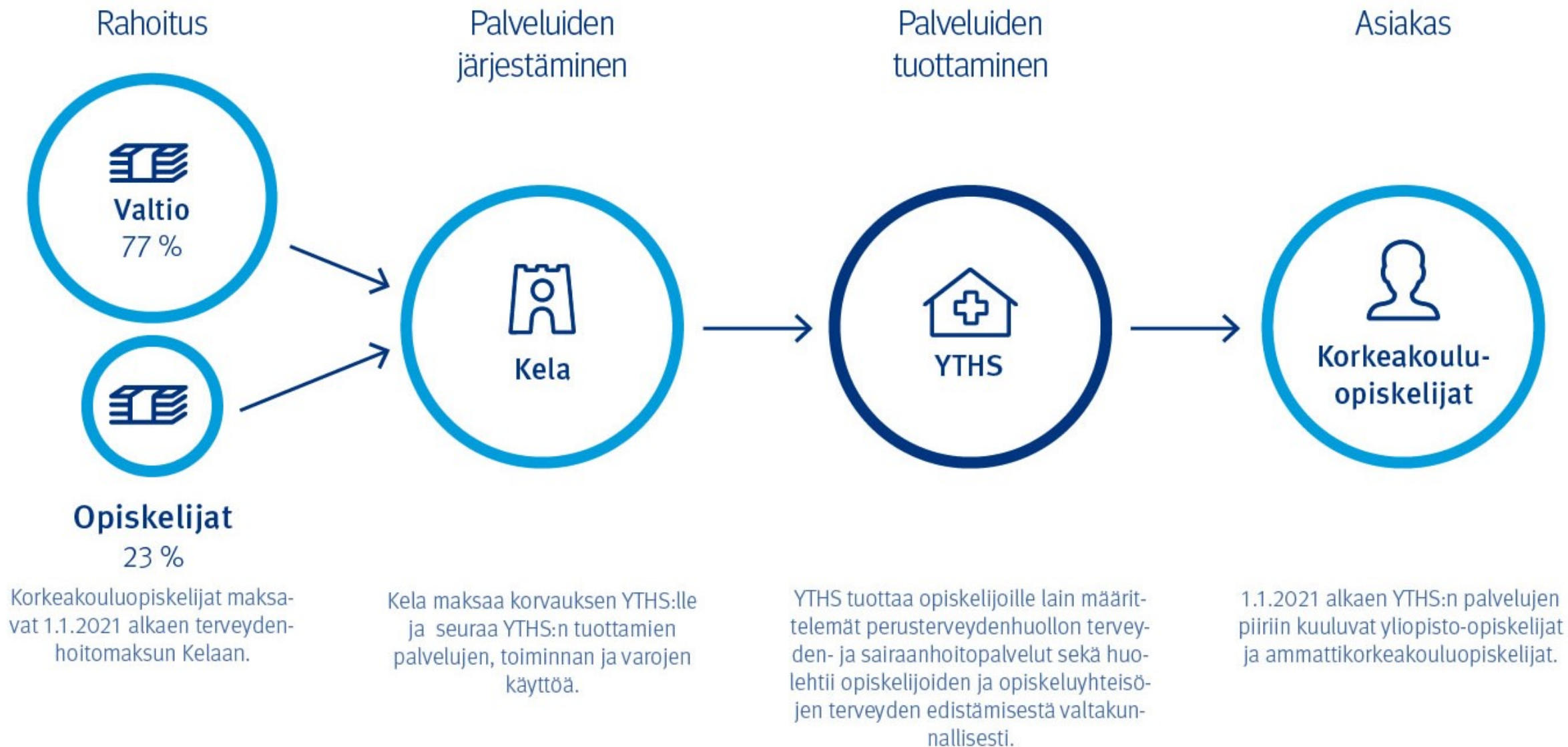
YHDENVERTAISUUS

ROHKEUS

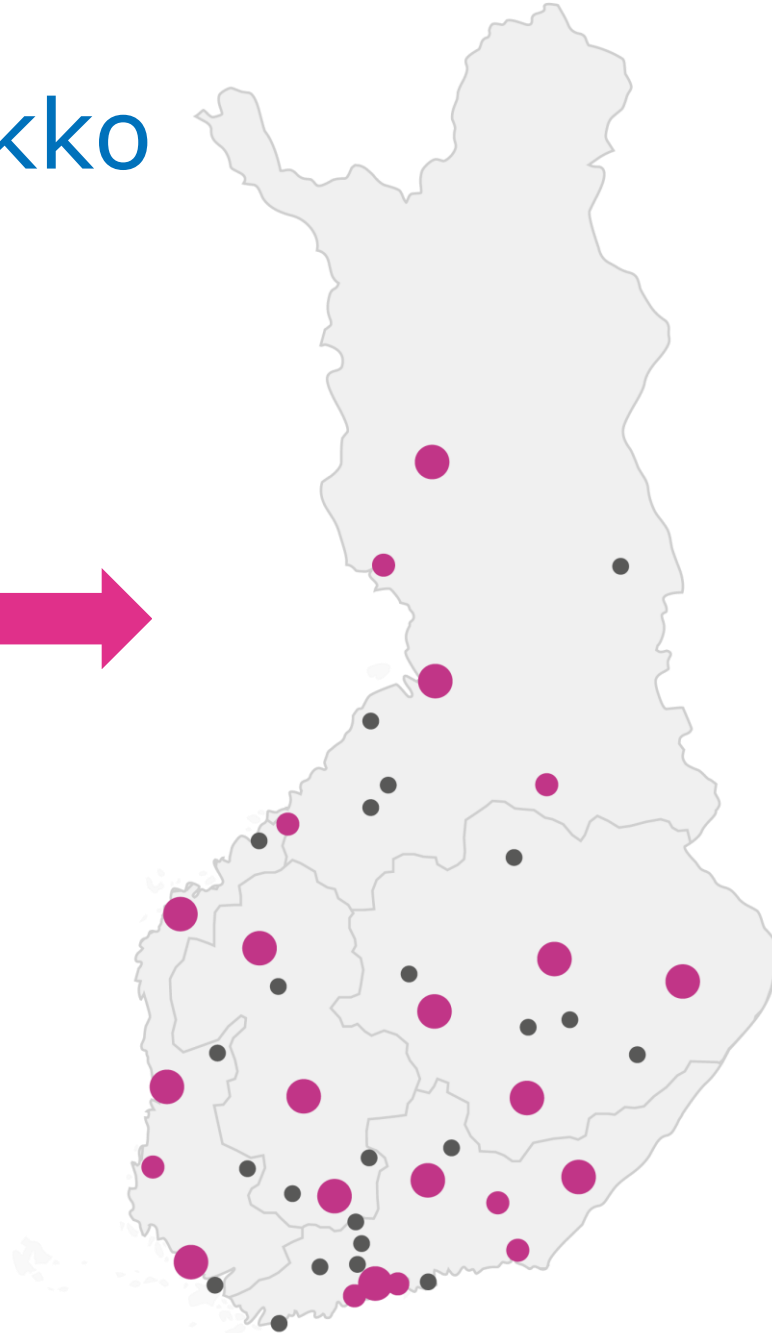

VÄLITTÄMINEN

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto 1.1.2021 alkaen

Palveluverkko

Palvelut 45 paikkakunnalla

Omat palvelupisteet

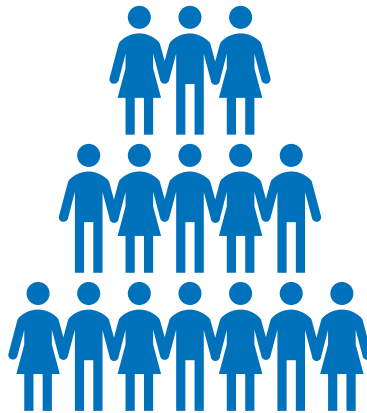
- 95 % opiskelijoista YTHS:n omien palvelupisteiden piirissä
- Omia palvelupisteitä 23 kpl, suunterveyden palvelut 15 palvelupisteessä

Kumppaneiden palvelupisteet

- Kumppaneiden palvelupisteistä 39 kpl; yleis- ja mielenterveyden palvelut 23, suunterveyden palvelut 16
- Laboratorio- ja kuvantamispalvelut

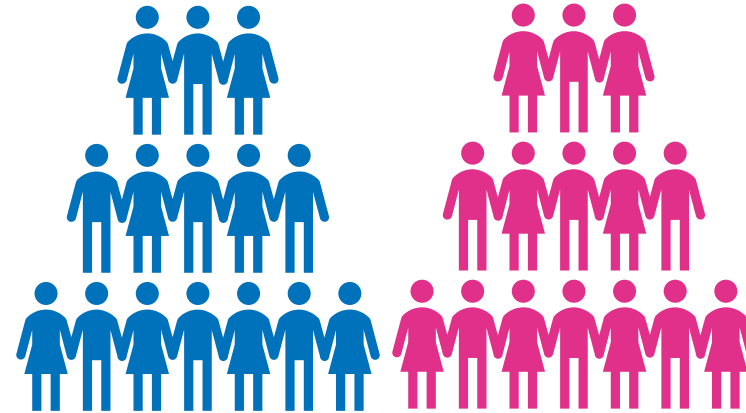
Asiakasmäärä yli tuplaantui

2020

- YTHS:n opiskeluterveydenhuollon palvelujen piiriin kuului noin 125 000 yliopisto-opiskelijaa.
- Palvelukysyntä melko vakiintunutta ja ennustettavaa.

2021

- YTHS:n opiskeluterveydenhuollon palvelujen piiriin myös ammattikorkeakouluissa opiskelevat. Asiakasmäärä noin 270 000 opiskelijaa.
- Palvelukysynnän muutokset.

Opiskeluterveydenhuollon sisältö (terveydenhuoltolain 17 §:n 2 momentti)

- oppilaitoksen **opiskeluympäristön** terveellisyyden ja turvallisuuden sekä **opiskeluyhteisön** hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta
- opiskelijoiden **terveyden ja hyvinvoinnin sekä opiskelukyvyn** seuraaminen ja edistäminen
- **terveystarkastukset** yksilöllisen tarpeen mukaisesti
- **terveyden- ja sairaanhoitopalvelujen** järjestäminen
- **mielenterveys- ja päihdetyö**
- **seksuaaliterveyden** edistäminen
- **suun terveydenhuolto**
- opiskelijan **erityisen tuen** tai tutkimusten **tarpeen varhainen tunnistaminen** sekä opiskelijan tukeminen ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoon **ohjaaminen**

**Opiskelu-
terveyden
huollon opas**

STM, 2021

Terveydenhoitomaksu

- Ei ole riippuvainen palvelujen käytöstä
- Maksetaan lukukausittain
  - Terveydenhoitomaksun suuruudesta säädetään vuosittain ennen 30.11. annettavalla asetuksella
- Jos opiskelija ei maksa terveydenhoitomaksua ajallaan, määrään lisätään viivästymismaksu ja Kela lähettää opiskelijalle maksumuistutuksen
- Ei muita käyntimaksuja
  - peruuttamattomien aikojen maksu säilyy

35,80 €/lukukausi
71,60 €/vuosi*)

*) Vuonna 2021

YTHS:n palvelumalli

Digipalveluissa tuotetut palvelut v.2021

(suluissa lukumäärät)

- Hoidon tarpeen arviointi
  - Yleis- ja mielenterveys (197 000 kpl)
  - Suunterveys (102 000 kpl)
- Digilääkäripalvelut (20 000 kpl)
- Matkailuterveyden palvelut (900 kpl)
- **Ehkäisyneuvonta ja ehkäisyn aloitus/vaihto (10 000 kpl)**
- Seksuaaliterveyden palvelut
  - Seksuaalineuvonta ja -terapia
  - Seksitautien etättestaus (780 pos.tulosta)
- Suunterveyden kuvantamisen lausunnot (16 700 kpl)
- Digihoitajapalvelut 10/2021 ->
- Ravitsemusneuvonta; pilottiryhmät ja sähköiset materiaalit
- Puheterapian järjestäminen valioäänenkäyttäjille
- Muuta palvelutuotantoa tukevat palvelut: reseptien kohdentaminen, opiskelijoiden teknisten haasteiden selvitys, ostopalveluvaltuusten tekeminen alihankintakumppaneille, alihankinnasta tulevien läheteiden käsittely jne.

Yli 350 000
hoidettua
kontaktia

Vuoden 2021 tapahtuneet muutokset vs. suunniteltu palvelutoiminta

▪ Ehkäisyn aloitusten ja vaihtojen lähes täydellinen siirtyminen digipalveluihin

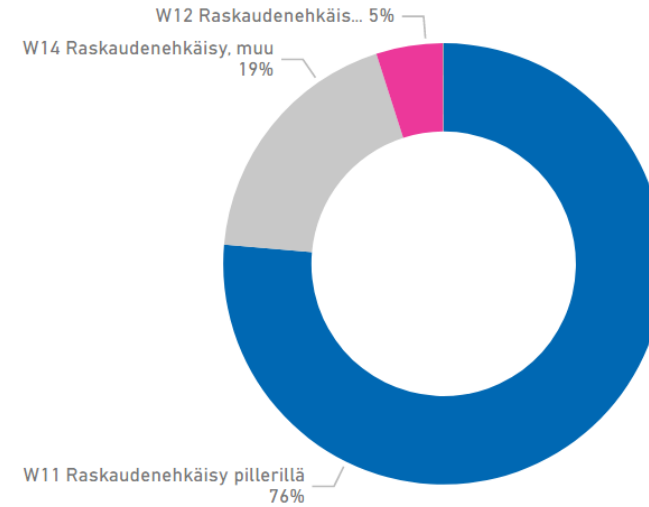
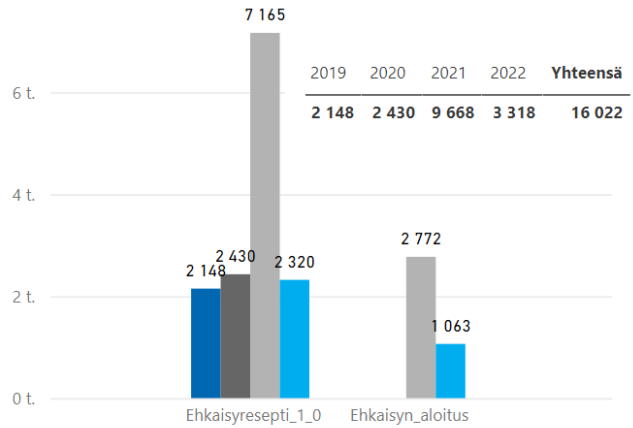
- Opiskelijat haluavat hoitaa asian digin kautta ja oletus jakautumisesta vastuutiimien kanssa puoliksi osoittautui virheelliseksi
- Ravitsemusneuvonnan digitalisoiminen
  - Sähköisten materiaalien kehitys yhteistyökumppanin kanssa – jatkossa terveyden edistämisen kanava
- Matkailuterveyden siirtyminen kokonaan digipalveluihin
  - Aiemmin Euroopan ja Pohjois-Amerikan matkailu hoidettiin vastuutiimeissä
- Hoidollisten palveluiden aloitus digipalveluissa 10/2021
  - VTI-infektiot, sairauslomatoistukset, seksitaudit, pisto- ja veritapaturmat jne.

Muutosten draivereina asiakastarve ja asiakaspalaute, henkilöstön osaamisen varmistaminen ja hyödyntäminen sekä opiskelijoiden yhdenvertaisuuden takaaminen.

Raskauden ehkäisyyn liittyviä yhteydenottoja oli Self-verkkopalvelun kautta (Digi) n. 10 000 viime vuonna

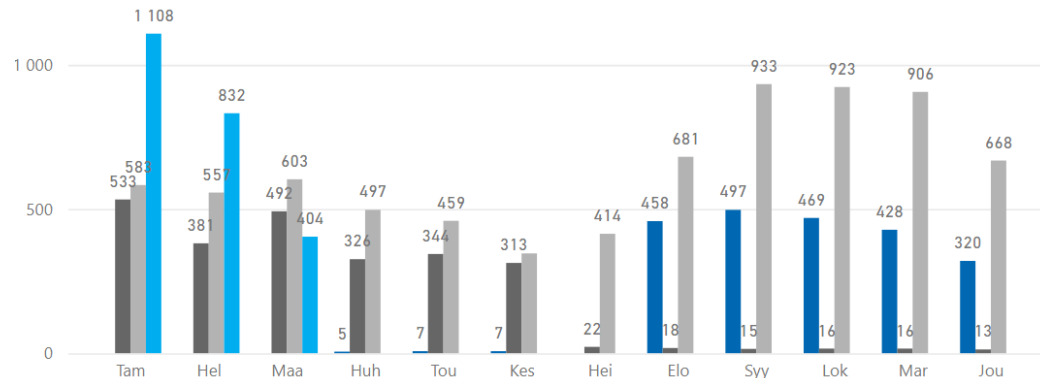
Ehkäisylomakkeet

● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022

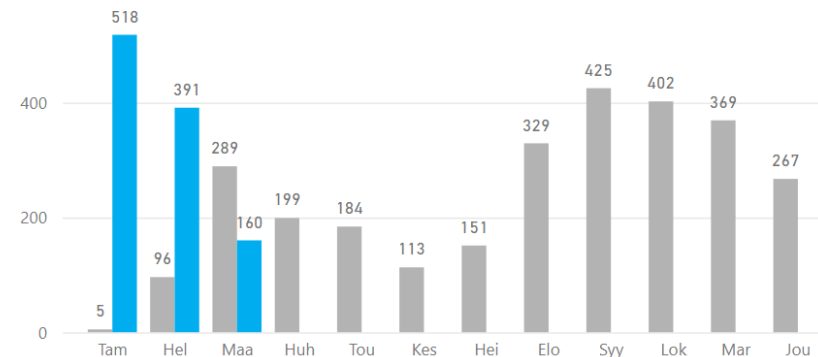
Ehkäisyreseptin uusinta

● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022

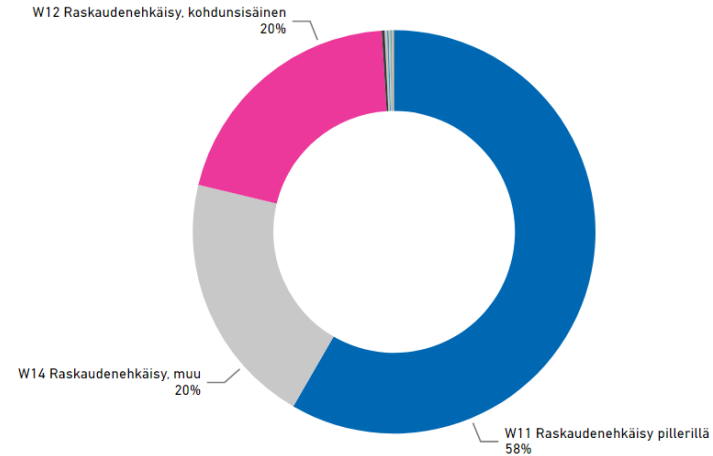
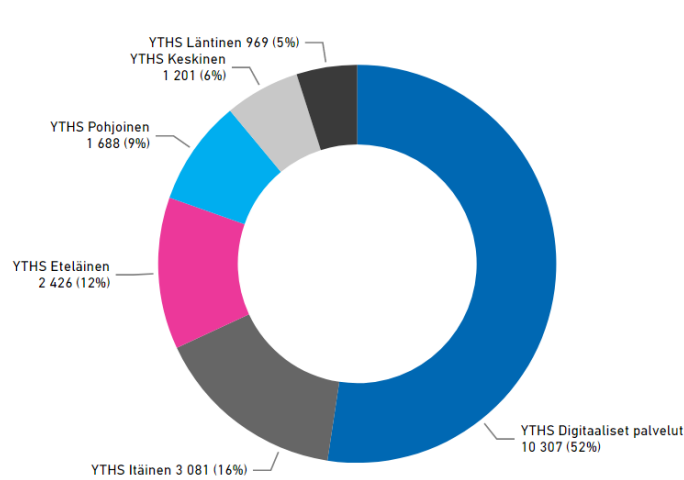
Ehkäisyn aloitus

● 2021 ● 2022

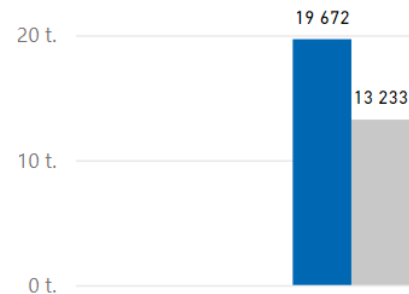
Ehkäisyyden liittyviä käyntejä toki toteutui myös kivijalkapalveluissa (ICPC2 W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu)

ICPC2 W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu

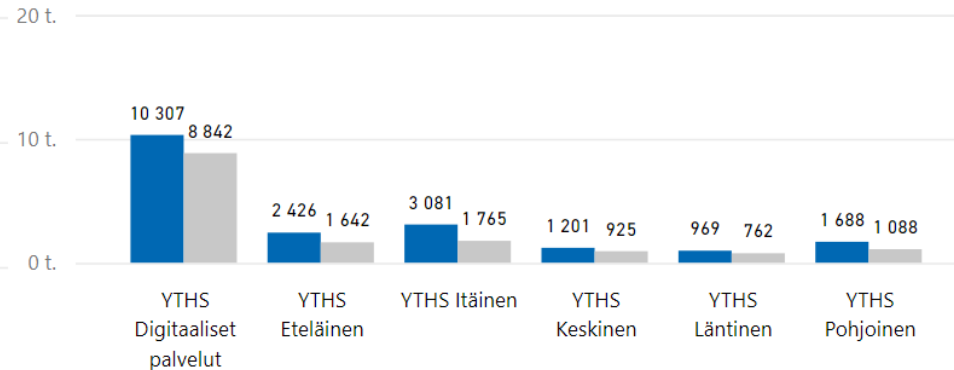

ICPC2 W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu

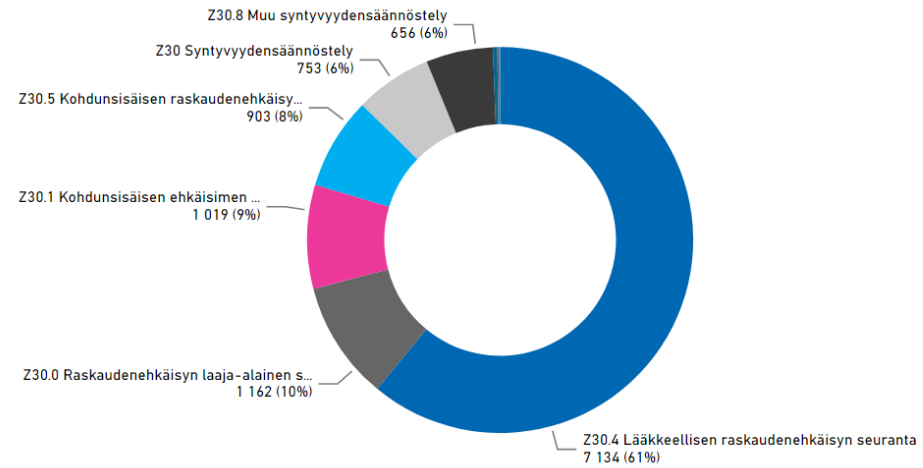
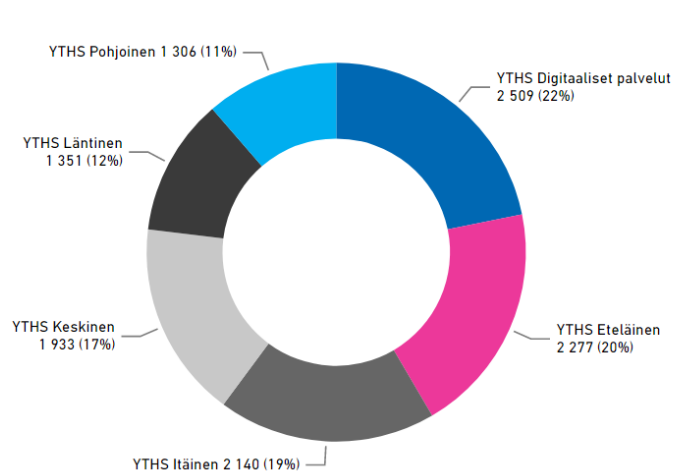
● Kirjaus ● Opisk.

● Kirjaus ● Opisk.

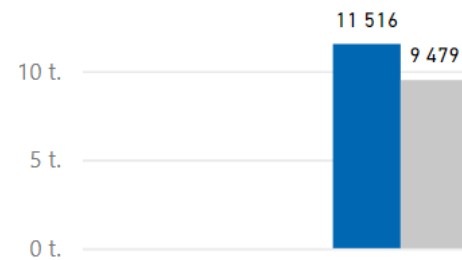

Lääkäreiden kirjaukset alueilla ja digissä (ICD10)

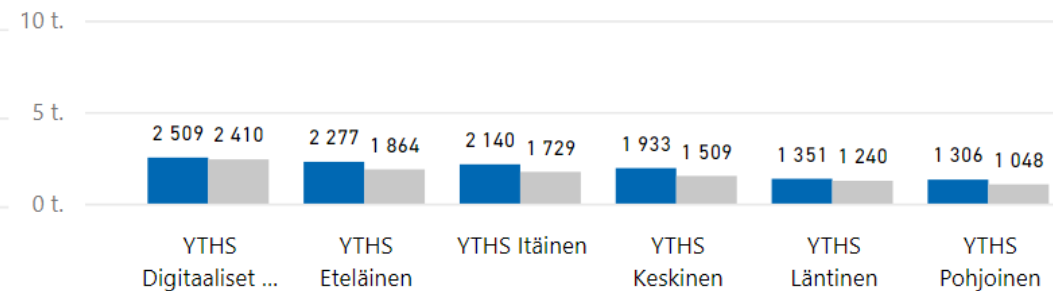

ICD10

● Kirjaus ● Opisk

● Kirjaus ● Opisk

Raskauden ehkäisy valtakunnallisissa palveluissa - tavoitteet

Yhtenäinen ja laadukas toimintamalli raskauden ehkäisyyn aloitukseen.

Turvallisen, opiskelijalle parhaiten sopivan ehkäisyvalmisteen ja informaation saaminen mahdollisimman sujuvasti yhdenvertaisista palveluista.

Digitaalisen asioinnin mahdollistaminen asuinpaikasta riippumatta.

Sujuva yhteistyö eri YTHS:n palveluiden välillä (Self-lomakkeet, seksuaaliterveyden palvelut ja vastuutiimit).

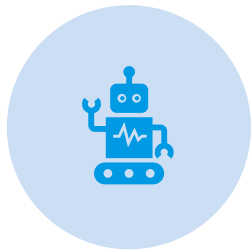
Sujuvan hoidon varmistavat hyvät digitaaliset prosessit

Sähköiset opiskelijan täytettävät lomakkeet

Tietoturvallinen viestintätapa (Self)

Virtuaalinen avustaja henkilökunnalle (Jeesi-Botti)

Lääkäri konsultoitavissa (Digipalvelut)

Opiskelija voi hakeutua palveluun monella tavalla

- Opiskelija kertoo toiveestaan aloittaa pitkäaikaisen ehkäisyn tai haluaa keskustella käytön aloituksesta ja vaihtoehtoista:
  - Selfissä* täytetyssä ehkäisyn aloituslomakkeessa
  - Yhteydenotossaan hoidon tarpeen arviointiin
  - Vastaanottokäynnillään
- Opiskelijan kotikunta saattaa tarjota maksutonta ehkäisyä, jolloin
  - Opiskelijan kotikunnan tarjoaman maksuttoman ehkäisyn käytännöt selvitetään YTHS:n työntekijän toimesta esimerkiksi Jeesi-botin** avulla

Self* = tietoturvallinen viestintäkanava, Jeesi-Botti** = virtuaalinen koulutettu avustaja

Ehkäisyn aloituslomake käsitellään nopeasti digitaalisissa seksuaaliterveyden palveluissa

- Opiskelijalla on mahdollisuus valita, haluaako hän asioida digipalveluissa vai vastuutiimissä:
  - **Digitaalisissa seksuaaliterveyden palveluissa tai kumppanin palvelupisteessä:** ehkäisyn aloituslomaketta käsittelevä työntekijä varaa opiskelijalle ajan seksuaaliterveyspalveluiden terveydenhoitajalle. Vastaanotto toteutuu videoyhteydellä. (ensisijainen vaihtoehto)
  - **Vastuutiimissä:** ehkäisyn aloituslomaketta käsittelevä työntekijä laittaa opiskelijan vastuutiimin yhteydenottokalenteriin ja kertoo vastuutiimin olevan häneen yhteydessä.

Raskauden ehkäisy aloitetaan melkein aina digipalveluissa

sähköinen ajanvarauslupa

- Digi Ehkäisyhoitajille tai
- Kivijalkapalveluun
- Toive kierukasta tai kapselista

Kumppanipalvelut

- Aina ensin digissä ehkäisyn aloituskäynti
- Myös kapselin tai kierukan ottavat.
- Tasalaatuisen ohjanta ennen kierukan/kapselin asetusta.
- Opiskelijalle tehdään ostopalveluvaltuutus (OSVA).
- Digiehkäisylääkäri kirjoittaa opiskelijalle tarvittaessa reseptin kierukkaan/kapseliin
- Asennus kumppanipalvelupisteessä.

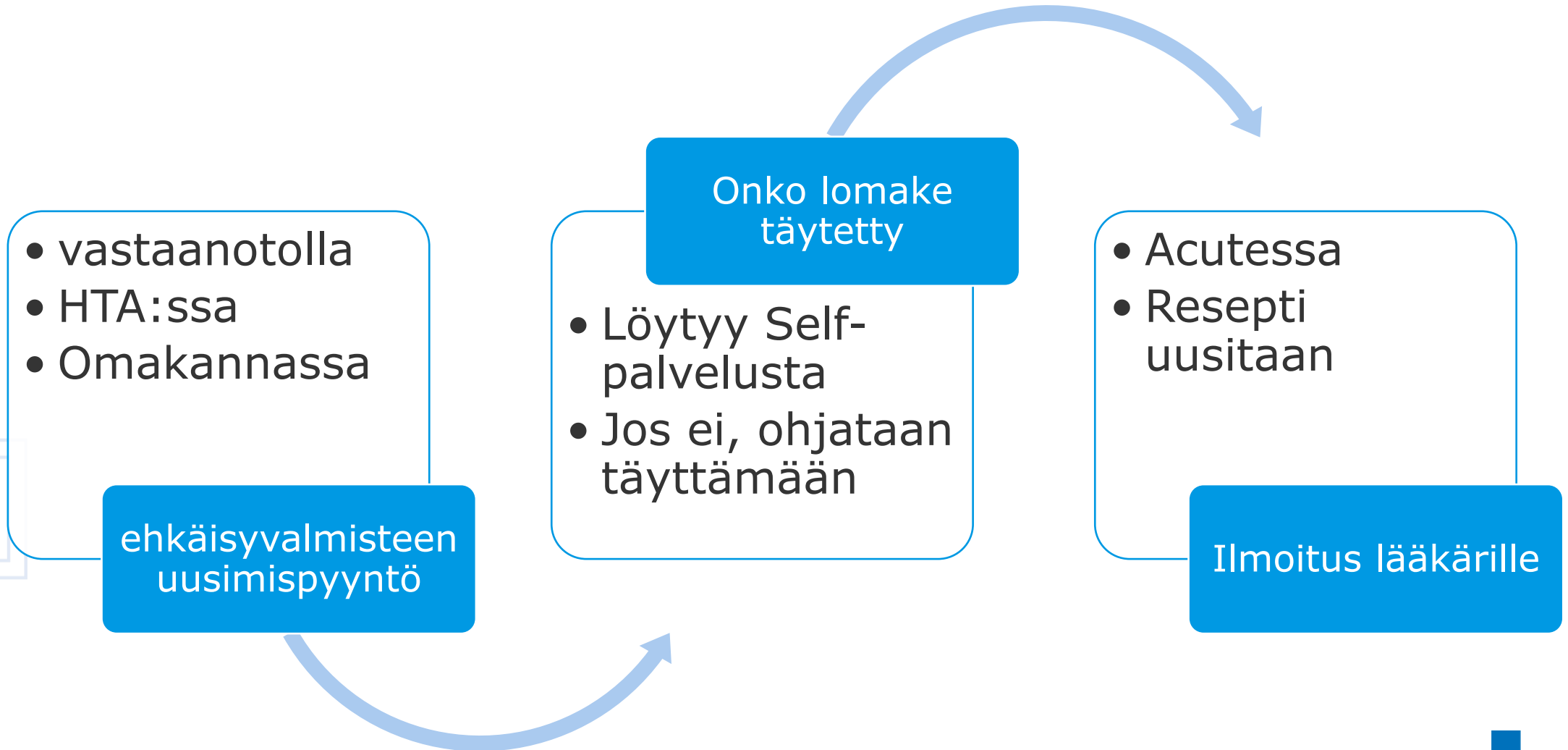
Opiskelijaa informoidaan teksti-/self-viestillä jatkosuunnitelmasta

Mahdollista tehdä seksuaalineuvojille ja ehkäisylääkärille soittoaikaa varten ajanvarauslupa

Ehkäisyvalmisteen vaihtajia voidaan lähes aina auttaa digipalveluissa

- Opiskelijat, jotka ovat aikaisemmin käyttäneet hormonaalista ehkäisyä ja haluavat nyt aloittaa ehkäisyn uudelleen, ohjataan täyttämään ehkäisyn aloituslomake Selfissä.
- Jos opiskelija haluaa vaihtaa ehkäisyvalmistetta, varataan tarvittaessa Digi Ehkäisylääkärille puhelinaika.
  - Tarvittaessa Digi Ehkäisyhoitajille etävastaanottoaika.

Ehkäisyreseptin uusiminen onnistuu nopeasti digipalveluissa, esitiedot kerää sähköinen lomake

Ehkäisyreseptin uusiminen vastuutiimin lääkärillä

Jos
ehkäisylomakeessa
ei erityistä*

Jos
ehkäisylomakeessa
ilmenee erityistä

uusitaan resepti e-
reseptityökalun
kautta

Soitto opiskelijalle,
jos ei saada yhteyttä
laitetaan Self-viesti

Resepti uusittu

- *Yhdistelmäehkäisyvalmiste on käytössä eikä ilmene vasta-aiheita, verenpaineet normaalit

KIITOS!

Paivi.metsaniemi@yths.fi

Y · T · H · S

YLIOPPILAIKEN TERVEYDENHOITOSÄÄTIÖ